

свойствами и качествами. Такие отношения между понятиями названы иерархическими. Онтологические отношения охватывают также связи смежности во времени и пространстве и корреляции типа «материал – продукт».

Ключевые слова: терминосистема тенниса, терминопле, дефиниция понятий, терминосфера, микрополе, иерархия понятий, иерархические отношения.

Koval Oksana. Tennis Terminology as System-structural Formation. The article analyzes tennis terminology as the system of names, notions that function in the sphere of sport. Terminology known as the set of terms naturally formed has been defined as the source of terms system that in its turn is arranged consciously. Within the study of tennis terminology, the attention has been given to the term field. It has been defined as the sphere where the term units exist and enjoy all their characteristic features. Within the tennis term field there have been singled out the microfields. They are as follows: *tennis technology, tennis strategy and competition*, with ensuing theme fields. Term field is defined as the hierarchical structure, in which there is the strict relation between the terms based on their definitions. The analysis of content relations between the terms in the system has proved that terms within the term system are connected with common theme concepts based on hierarchical relations. The concept relations responsible for terminology systemacy are divided into logical and ontological. Logical similarity relations are based on inner semantic ties between individual features and qualities. They are called hierarchical relations. Ontological relations refer to time and space relations and correlations such as “material-product”.

Key words: tennis terms system, term field, definition of concepts, term sphere, microfield, concept hierarchy, hierarchical relations.

Стаття надійшла до редколегії
25.03.2015 р.

УДК 615.825.001.4

Ростислав Коваль

Епоніми в термінології фізичної і медичної реабілітації (на матеріалі французької та української мов)

У статті проаналізовано епоніми в термінології фізичної і медичної реабілітації французької та української мов. Актуальність теми зумовлюється спрямуванням сучасних лінгвістичних досліджень до вивчення терміносистем окремих галузей знань, оскільки терміни відіграють ключову роль у розвитку мови науки, а епоніми фіксують етапи її становлення та акцентують увагу на вченому, котрий зробив певне відкриття. Завдання роботи передбачають відбір епонімів зі спеціалізованих тлумачних словників, опис їх лексико-семантичних особливостей та узагальнення норм перекладу. Новизна дослідження полягає в тому, що терміносистема реабілітації не є широко представленою у наукових працях, а матеріал для роботи зібраний із найсучасніших лексикографічних праць. Результати проведеного аналізу засвідчують, що епоніми широко застосовуються в терміносистемі реабілітації, відображають розвиток її методів, відкриття та опис певних захворювань чи синдромів, розроблення приладів та апаратів, укладання різноманітних шкал, класифікацій, коефіцієнтів, індексів і тестів. Відкритими залишаються питання щодо синонімії епонімічних термінів, пошук варіанта перекладу, котрий би оптимально передавав суть поняття. Укладання спеціалізованих перекладних французько-українських та українсько-французьких словників, котрі б максимально повно відображали потреби користувачів, залишається головним завданням.

Ключові слова: реабілітація, термін, епонім, переклад, французька мова, українська мова.

Постановка наукової проблеми та її значення. Вивчення системної організації словникового складу мови належить до одного з найактуальніших напрямків сучасних лінгвістичних досліджень [1, с. 5]. Терміни – невід’ємна частина мови науки, оскільки кожне нове поняття слід зафіксувати точним словом – терміном. Р. І. Дудок визначає термін як мовну одиницю (слово чи словосполучення) переважно субстантивного характеру, яка позначає певне фахове поняття відповідної субмови, призначене для забезпечення комунікативних професійних потреб [1, с. 178]. Він наголошує на тому, що комунікативно повноцінні лише ті терміни, зміст яких відображений у дефініціях, де він термі-

нується і закріплюється у межах певного соціуму, тобто фахівці однієї галузі вкладають у термін той самий зміст, однаково його розуміють [1, с. 186].

Розглянемо також визначення медичної та фізичної реабілітації. Отож, медична реабілітація – це сукупність заходів, спрямованих на відновлення здоров'я, усунення патологічного процесу, попередження ускладнень, відновлення або часткову компенсацію порушених функцій, протидію інвалідності, підготовку тих, що одужують, та інвалідів до побутових і трудових навантажень [4].

Фізична реабілітація мобілізує резервні сили організму, активізує його захисні й пристосувальні механізми, запобігає ускладненням, прискорює відновлення функцій різних органів і систем, скорочує терміни клінічного і функціонального відновлення, адаптує до фізичних навантажень, тренує і загартовує організм, відновлює працездатність [5].

Терміносистема фізичної і медичної реабілітації використовує і терміни, котрі належать до різних медичних галузей, і власні, зафіксовані у французьких та українських лексикографічних працях. Потреба у системних дослідженнях відповідних терміносистем існувала постійно, однак, на жаль, в контексті подій на сході України, коли стрімко зростає кількість хворих та неповносправних людей, котрих потрібно повертати до звичайного життя і праці, воно постає особливо актуальним, зокрема, для забезпечення комунікативних потреб відповідних фахівців, котрі займаються лікуванням та функціональним відновленням пацієнтів.

Розвиток засобів реабілітації у франкомовних країнах, міжнародні конференції, потреба у спеціалізованих перекладних французько-українських та українсько-французьких словниках, тенденції до вивчення фахових мов, широке використання авторських назв у терміносистемах фізичної і медичної реабілітації зазначених мов, що підтверджується аналізом відповідних праць [2–4; 6; 8; 9] зумовлюють **актуальність роботи.**

Аналіз досліджень цієї проблеми. Питанням виникнення термінів-епонімів, їхніми структурно-семантичними особливостями та функціонуванням в українській медичній термінології займається багато лінгвістів – Н. Місник, В. Лисенко, Т. Лепеха, Р. Стецюк; дисертація О. Варнавської (Росія, 2009) присвячена статусу і функціонуванню епонімів у медичній термінології іспанської мови.

Мета і завдання статті. Мета дослідження полягає у проведенні комплексного аналізу лексико-семантичних особливостей термінів-епонімів у термінології фізичної і медичної реабілітації у французькій та українській мовах. Вона передбачає виконання таких **завдань:**

1. Відбір зі спеціалізованих словників корпусу епонімічних термінів, котрі використовуються в терміносистемах фізичної та медичної реабілітації французької та української мов.
2. Опис лексико-семантичних особливостей термінів-епонімів.
3. Узагальнення норм перекладу та застосування термінів-епонімів.

Джерельною базою для роботи слугуватимуть такі лексикографічні праці, як: «Основні поняття і терміни оздоровчої фізичної культури та реабілітації» (1998), «Медико-біологічна та реабілітаційна термінологія для студентів спеціальностей “Фізична реабілітація”, “Фізична культура”» (2002), «Тлумачний словник термінів і словосполучень фізичної реабілітації» (2002), «Физическая реабилитация. Лечебная физическая культура. Кинезитерапия: учебный словарь-справочник» (2010), «Dictionnaire de kinésithérapie et réadaptation» (2007), «Dictionnaire du handicap» (2011).

Основні методи дослідження – це методи вибірки, лексико-семантичного аналізу, історичний та порівняльний.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Спочатку коротко розглянемо історію виникнення терміна «епонім» (грецькою *ἐπώνυμος*). В. М. Лейчик у статті «Обсуждение проблем эпонимии в современной науке» аналізує значення цього поняття. Епонім починає використовуватися як лінгвістичний термін починаючи з 60–80-х років ХХ століття. Він позначає об'єкт, на який перейшла власна назва. На сучасному етапі розвитку лінгвістичної науки, за В. М. Лейчиком, епонім – це назва об'єкта або процесу з використанням власної назви [10]. Застосування авторських назв у термінології фізичної і медичної реабілітації засвідчує антропоцентричність цього напряму, їх перевагу в тому, що в них відображається пріоритет вченого та його країни у відкритті певних синдромів, хворіб, методів реабілітації та функціонального відновлення.

Отож, провівши детальний аналіз перелічених вище лексикографічних праць, ми відобразили для розгляду близько 100 епонімічних термінів французькою мовою з їх перекладом українською. Вони використовуються для позначення хвороб, симптомів і синдромів, методів і засобів реабілітації,

медичних приладів та шкал, класифікацій, коефіцієнтів, індексів і тестів. Тому саме ці терміни ми зараховуємо до терміносистеми реабілітації, адже вони зафіксовані у відповідних галузевих словниках, а не у словниках загального медичного спрямування або ж анатомічних термінів, де епоніми також дуже поширені.

Ми поділили епоніми на декілька умовних груп. Якщо не зазначені дати життя, це означає, що вчений – наш сучасник; інколи не вдалося віднайти повне ім'я – тоді ми користуємося ініціалами; коли у французьких працях зафіксовано епонім, а в українських – ні, ми пропонуємо власний варіант перекладу відповідно до прийнятих норм (наприклад, «test» (m) + nom propre – «тест» + авторська назва).

Отож, першу велику групу складають епоніми, котрі вказують на порушення у нормальному функціонуванні людського організму: «maladie (m) de Marfan I» – «синдром Марфана I», Bernard-Jean Antonin Marfan (1858–1942) – французький педіатр, «maladie (f) de Creutzfeld-Jakob» – «спастичний псевдосклероз Кройцфельда-Якоба», Hans-Gerhard Creutzfeldt (1885–1964) та Alfons Maria Jakob (1884–1931) – німецькі лікарі-неврологи, «maladie (f) de Cabanès» – «хвороба Кабана», Augustin Cabanès (1862–1928) – французький лікар, «maladie (f) de Duchenne-Erb» – «параліч проксимальних відділів руки Дюшена-Ерба», Guillaume Duchenne (1806–1875) – французький лікар і фізіолог, Wilhelm-Heinrich Erb (1840–1921) – німецький невропатолог, «syndrome (m) de Down» – «синдром Дауна», John Langdon Haydon Down (1828–1896) – англійський лікар, «syndrome (m) de Serezewski-Turner» – «синдром Шерешевського-Тернера», Микола Шерешевський (1885–1961) – радянський ендокринолог, Henry Hubert Turner (1892–1970) – американський ендокринолог, «syndrome (m) de Franceschetti» – «синдром Франческетті I» («черепно-лицевий дизостоз»), A. Franceschetti (1896–1968) – швейцарський офтальмолог, «maladie (f) de Parkinson» – «хвороба Паркінсона», James Parkinson (1755–1824) – англійський лікар, «maladie (f) de Little» – «хвороба Літтла», William John Little (1810–1894) – англійський лікар, «maladie (f) de von Recklinghausen» – «хвороба Реклінгхаузена», Friedrich D. Recklinghausen (1833–1910) – німецький патолог, «maladie (f) d'Alzheimer» – «хвороба Альцгеймера», Alois Alzheimer (1864–1915) – німецький лікар, «fracture (f) de Bennett» – «перелом Беннетта», Edward Hallaran Bennett (1837–1907) – ірландський хірург, «fracture (f) de Dupuytren» – «перелом Дюпуйтрена», Guillaume Dupuytren (1777–1835) – французький хірург, «signe (m) de Babinski» – «симптом Бабінського», Joseph François-Félix Babinski (1857–1932) – французький невропатолог, «paradoxe (m) de Codman» – «симптом Кодмана», Ernest Armory Codman (1869–1940) – американський фізіолог, «signe (m) de Bell» – «феномен Белла», Charles Bell (1774–1842) – шотландський хірург.

До другої групи входять назви різноманітних приладів та апаратів для реабілітації: «harnais (m) de Pavlick» – «стремено Павліка», Arnold Pavlik (1902–1965) – чеський педіатр, «attelle (f) de Brown» – «шина Брауна», Denis John Brown (1892–1967) – англійський хірург, «bande (f) d'Esmarch» – «джгут Есмарха», Johannes Friedrich August von Esmarch (1823–1908) – німецький хірург, «compas (m) / esthésiomètre (m) de Weber» – «естезіометр Вебера», Ernst-Heinrich Weber (1795–1878) – німецький лікар і фізіолог, «goniomètre (m) de Balthazard» – «гоніометр Балтазара», Victor Balthazard (1872–1950) – французький лікар, «appareil (m) d'Engström» – «респіратор Енгстрьома», Carl Gunnar Engström – данський лікар; респіратор розроблений у Швеції під час епідемії поліомієліту у 1953 році, «bandage (m) de Dujarier» – «бандаж Дюжар'ї», Charles Dujarier (1879–1931) – французький хірург, «bandage (m) de Gerdy» – «бандаж Жерді», Pierre-Nicolas Gerdy (1787–1856) – французький хірург, «brosses (f, pl) de Garros-Demol» – «щітки Гарро-Демоль», Jean-Claude Garros (1943–2003) – французький кінезітерапевт, Willy Demol – французький інженер, «cadre (m) de Guttman» – «ходулі Гутмана», Ludwig Guttman (1899–1980) – британський лікар, «gibbomètre (m) de Ballardur» – «апарат Балладура», Didier Ballardur – французький кінезітерапевт, «locomètre (m) de Bessou» – «прилад Бессу», P. Bessou – французький лікар, «orthèse (f) de Perlstein» – «ортез Перлштайна», Meyer Aaron Perlstein (1902–1969) – американський лікар, «orthèse (f) de Nancy-Hylton» – «ортез Ненсі-Хілтон», Nancy M. Hilton – американський кінезітерапевт, «orthèse (f) de Phelps» – «ортез Фелпса», Winthrop-Morgan Phelps (1894–1971) – американський хірург-ортопед, «prothèse (f) de Krukenberg» – «протез Крукенберга», Hermann von Krukenberg (1863–1935) – німецький хірург, «balance (f) de Pauwels» – «баланс Павелса», Friedrich Pauwels (1885–1980) – американський хірург-ортопед, «appareil d'Iizarov» – «апарат Ізіарова», Гавриїл Ізіаров (1921–1992) – радянський хірург-ортопед, «plateaux (m, pl) de Freeman» – «платформа Фрімана», Michael Freeman – англійський хірург, «semelle (f) proprioceptive de Bourdiol» – «устілка Бурдіоля», René J. Bourdiol – французький спеціаліст із захворювань стопи, розробив ортез разом з

Daniel Lavigne та Alain Noviel. Трапляються також епоніми, утворені від імені лікаря та топонімів: «Chêneau-Toulouse-Münster» – «ортез Шино-Тулуз-Мюнстер». Тут маємо поєднання прізвища французького лікаря Jacques Chêneau та назви двох міст у Франції – Тулуза (Toulouse) та Мюнстер (Münster).

У третю групу ми відносимо терміни на позначення методів і засобів реабілітації: «méthode (f) de Ajuriaguerra» – «метод Ажуріягерри», Julian de Ajuriaguerra (1911–1993) – французький психоаналітик іспанського походження, «méthode (f) de Kabat» – «метод Кабата», Herman Kabat – американський реабілітолог, «méthode (f) de Frenkel» – «метод Френкеля», H. S. Frenkel – швейцарський лікар, «manœuvre (f) de Heimlich» – «прийом Гаймліха», Henry J. Heimlich (1920) – американський лікар, «méthode (f) de Rocher» – «метод Роше», Christian Rocher (1908–2002) – французький хірург-ортопед, «massage (m) de Dicke» – «масаж Діке», Elisabeth Dicke-Amman (1884–1952) – німецький кінезітерапевт, «douche (f) de Charcot» – «душ Шарко», Jean-Martin Charcot (1825–1896) – французький лікар-психіатр, «manœuvre (f) de Cyriax» – «прийом Сайрієкса», James Henry Cyriax (1904–1985) – англійський ортопед, «massage (m) de Grossi» – «масаж Гроссі», Louis Grossi – французький лікар, «manœuvre (f) d'Erley» – «прийом Еплі», John Erley – американський оториноларинголог, «manœuvre (f) de Jendrassik» – «прийом Єндрассіка», Andreas Eugen Jendrassik (1829–1891) – австрійський невропатолог, «manœuvre (f) de Léry» – «прийом Лері», André Léry (1875–1930) – французький фізик, «test (m) de Tinetti» – «тест Тінетті», Mary Tinetti – американський лікар, «méthode (f) de Kozijavkin» – «метод Козьявкіна», Володимир Козьявкін (1947) – український лікар. Інколи використовується лише власна назва: «Sherrington» – «явище Шерінгтона», Charles Scott Sherrington (1857–1952) – британський невропатолог та фізіолог, «Rolfing» – «Ролф-метод», Ida Rolf (1896–1979) – американський лікар, «Klapp» – «метод Кляппа», Rudolf Klapp (1873–1949) – німецький ортопед, «Bird» – «релаксатор Бірда», Forrest Bird (1921) – американський лікар та військовий пілот, «Röntgen» – «рентген», Wilhelm Conrad Röntgen (1845–1923) – німецький фізик, «Abbott» – «ортез Ебота», Edville-Gerhard Abbott (1870–1938) – американський хірург-ортопед, «Darsonvalisation» – «дарсонвалізація», Arsène d'Arsonval (1851–1940) – французький фізик. Також епонім може бути утворений від прізвища чоловіка і дружини: «méthode (f) de Bobath» – «метод Карла і Берти Бобат», Karel Bobath (1906–1991) – німецький невропатолог та психіатр, його дружина Bertha Bobath (1907–1991) – фізіотерапевт.

До четвертої групи ми зараховуємо епонімічні терміни на позначення класифікацій, коефіцієнтів, індексів, шкал і тестів. Наприклад, «classification (f) de King» – «класифікація Кінга», Howard A. King – американський хірург-ортопед, «coefficient (m) de Tiffeneau» – «індекс Тіфно», Robert Tiffeneau (1910–1961) – французький фізіолог, «indice (m) de Quetelet» / «індекс Кетле», Adolphe Quetelet (1796–1874) – бельгійський математик, астроном та природознавець, «score (m) de Laskin» – «шкала Ласкіна», Richard S. Laskin – американський хірург-ортопед, «score (m) de Beighton» – «шкала Бейтона», P. Beighton – німецький лікар, «échelle (f) de Borg» – «шкала Бьорга», Gunnar Borg – шведський дослідник проблем психології, «échelle (f) de Kurtzke» – «шкала Куртцке», John F. Kurtzke – американський невропатолог, «échelle (f) de Fletcher» – «шкала Флетчера», С. М. Fletcher – лікар-пульмонолог, «échelle de Sadoul et Polu» – «шкала Садюля-Полю», Paul Sadoul та Jean-Marie Polu – французькі пульмонологи, «épreuve (f) de Garcin» – «тест Гарсена», Raymond Garcin (1897–1971) – французький невропатолог, «épreuve (f) de Valsalva» – «проба Вальсальви», Antonio Maria Valsalva (1666–1723) – італійський анатом, «cotation (f) de Merle d'Aubigné» – «шкала Мерля Добіньї», Robert Merle d'Aubigné – французький хірург-ортопед, «échelle (f) d'Ashworth» / – «шкала Ешворта», Bryan Ashworth – англійський невропатолог, «indice (m) algofonctionnel de Lequesne» – «індекс Лекесна», Michel Lequesne – французький ревматолог, «test (m) de Babinski-Anton» – «тест Бабінські-Антон», Gabriel Anton (1858–1933) – австрійський невропатолог і психіатр, «épreuve (f) de Babinski-Weil» – «проба Бабінські-Вайля», Adolf Weil (1848–1916) – німецький невропатолог, «épreuve (f) de Barré» – «проба Барре», Jean Alexandre Barré (1880–1967) – французький невропатолог, «classification (f) de Blazina» – «класифікація Блейзіни», Martin F. Blazina – американський хірург-ортопед, «stades (m, pl) de Fishgold et Mathis» – «стадії Фішгольда-Маті», H. Fishgold та P. Mathis – французькі лікарі, «test (m) de Gerber» – «тест Жербера», Christian Gerber – швейцарський хірург-ортопед, «test (m) de Fukuda» – «тест Фукуди», T. Fukuda – японський лікар.

Врешті, до п'ятої групи ми відносимо епоніми, утворені від назв літературних героїв, казок, міфів: «syndrome (m) de Münchhausen» – «синдром Мюнхгаузена» (від імені літературного героя), «syndrome (m) «Alice au pays des merveilles»» – «синдром Аліси в країні чудес» (від імені літературного героя), «bovarisme» – «боваризм» (від імені літературного героя), «syndrome (m) d'Othello» –

«синдром Отелло» (від імені літературного героя), «complexe (m) de Caïne» – «комплекс Каїна» (від імені біблійного персонажа).

Трапляються приклади, коли одне прізвище входить у різні епонімічні терміни. Наприклад, у словнику [7] зафіксовано понад 15 епонімів, утворених від прізвища французького лікаря Jean-Martin Charcot (1825–1896), 9 епонімів, утворених від прізвища французького хірурга Guillaume Dupuytren (1777–1835).

Ще одним важливим питанням залишається синонімія серед епонімічних термінів. Трапляється, що епонім має декілька синонімів. Так, «syndrome (m) de Down» / «acromicrie (f) congénitale» / «mongolisme» (m) / «trisomie (f) 21» – «синдром Дауна» / «хвороба Дауна» / «монголізм» / «трисомія 21»; «maladie (f) de Parkinson» / «paralysie (f) agitante» – «хвороба Паркінсона» / «тремтячий параліч». Тоді постає питання, який саме термін використовувати. При цьому важливо, щоб кваліфікативний термін не перетворювався на своєрідну дефініцію, а фахівці вкладали одне й те саме поняття, тобто однаково їх розуміли.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Проведений аналіз епонімів у термінології фізичної та медичної реабілітації французької та української мов дає нам підстави зробити такі висновки:

1. Терміни-епоніми відображають етапи становлення реабілітації як науки. Практично кожне відкриття нового захворювання, винайдення методик функціонального відновлення призводить до утворення епонімів, у котрих фіксується прізвище ученого. Щодо проаналізованих термінів, практично усі вони з'явилися у XIX–XX століттях, що, безумовно, пов'язано зі швидким розвитком медицини. Переважно, якщо ми беремо до уваги гендерний аспект, епоніми утворені від прізвищ чоловіків; щодо їх географічної приналежності, маємо такі країни, як Франція, Німеччина, Англія, Америка, колишній Радянський Союз, Швейцарія, Австрія, Ірландія, Шотландія, Чехія, Данія, Швеція, Бельгія, Італія, Японія та Україна. Окремі епоніми утворені від імені літературних чи історичних персонажів.

2. Найбільш часто трапляються епоніми, котрі складаються з однієї власної назви та утворені відповідно до моделі «іменник» + «власна назва» у родовому відмінку. Апелятив позначає клас об'єкта, а пропріатив ідентифікує його.

3. Залишається відкритим питання про синонімію епонімів, котре спрямовано на пошук найбільш оптимального і зручного терміна для використання; при цьому в усі терміни із синонімічного ряду фахівці мають вкладати однаковий зміст.

4. Потреба в укладанні галузевого перекладного словника пріоритетна, адже частину епонімів, котрі ми проаналізували, зафіксовано лише у відповідних тлумачних словниках. Словник слід укладати при тісній співпраці між лінгвістами та реабілітологами.

Перспектива подальшого дослідження полягатиме, зокрема, в детальному аналізі топонімів, котрі також трапляються в терміносистемі реабілітації, та питаннях, пов'язаних із епонімічною синонімією.

Джерела та література

1. Дудок Р. І. Проблема значення і смислу терміна в гуманітарних науках : монографія. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2009. – 358 с.
2. Козырева О. В. Физическая реабилитация. Лечебная физическая культура. Кинезитерапия : учеб. слов.-справ. / О. В. Козырева, А. А. Иванов. – М. : Сов. спорт, 2010. – 278 с.
3. Кравченко А. І. Медико-біологічна та реабілітаційна термінологія для студентів спеціальностей «Фізична реабілітація», «Фізична культура» : навч. посіб. / А. І. Кравченко, Ю. О. Лянной, В. В. Купина. – Суми : Сум. ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2002. – 212 с.
4. Мерзлікіна О. А. Тлумачний словник термінів і словосполучень фізичної реабілітації / О. А. Мерзлікіна, О. В. Гузій. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2002. – 48 с.
5. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник / В. М. Мухін. – 3-тє вид., переробл. та доповн. – К. : Олімп. л-ра, 2009. – 448 с.
6. Основні поняття і терміни оздоровчої фізичної культури та реабілітації / О. Д. Дубогай, А. М. Ткачук, С. Д. Костікова, А. О. Єфімов. – Луцьк : Надтир'я, 1998. – 100 с.
7. Энциклопедический словарь медицинских терминов: около 60000 терминов : в 3 т. / гл. ред. Б. В. Петровский. – 1-е изд. – М. : Сов. энцикл., 1982. – Т. 1. – 464 с. – Т. 2. – 447 с. – Т. 3. – 512 с.

8. Dufour Michel, Gedda Michel. Dictionnaire de kinésithérapie et réadaptation / Michel Dufour, Michel Gedda. – Paris : Maloine, 2007. – 582 p.
9. Zribi Gérard, Poupée-Fontaine Dominique. Dictionnaire du handicap. 7e édition / Gérard Zribi, Dominique Poupée-Fontaine. – Rennes : Presses de l'EHESP, 2011. – 349 p.
10. Обсуждение проблем эпонимии в современной науке [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.ling-expert.ru/.../leitchik_eponyms.ht...

Коваль Ростислав. Эпонимы в терминологии физической и медицинской реабилитации (на материале французского и украинского языков). В статье проанализированы эпонимы в терминологии физической и медицинской реабилитации французского и украинского языков. Актуальность темы обусловлена направлением современных лингвистических исследований к изучению терминосистем отдельных отраслей знаний, поскольку термины играют ключевую роль в развитии языка науки, а эпонимы фиксируют этапы ее становления и акцентируют внимание на ученом, который сделал определенное открытие. Задачи работы предусматривают отбор эпонимов из специализированных толковых словарей, описание их лексико-семантических особенностей и обобщения норм перевода. Новизна исследования заключается в том, что терминосистема реабилитации не является широко представленной в научных трудах, а материал для работы собран из самых современных лексикографических трудов. Результаты проведенного анализа свидетельствуют о том, что эпонимы широко применяются в терминосистеме реабилитации, отражают развитие ее методов, открытие и описание определенных заболеваний или синдромов, разработку приборов и аппаратов, составление различных шкал, классификаций, коэффициентов, индексов и тестов. Открытыми остаются вопросы синонимии эпонимов, поиск варианта перевода, который бы оптимально передавал суть понятия. Составление специализированных переводных французско-украинских и украинско-французских словарей, которые бы максимально полно отражали потребности пользователей, остается первоочередной задачей.

Ключевые слова: реабилитация, термин, эпоним, перевод, французский язык, украинский язык.

Koval Rostyslav. Eponyms in Terminology of Physical and Medical Rehabilitation (Based on French and Ukrainian Terms). The article deals with the analysis of eponyms in terminology of physical and medical rehabilitation in Ukrainian and French languages. Topicality of the study is due to the fact that current researches in linguistics are aimed at the study of terminologies that refer to certain branches of knowledge, as terms play a leading role in the development of language of science and eponyms record the stages of its formation and accentuate the attention on the scientist to whom the development belongs. Objectives of the study involve the selection of eponyms from specialized explanatory dictionaries, the outline of their lexico-semantic features and the generalization of translation norms. Novelty of the research is that firstly rehabilitation term system isn't widely presented in scientific works and secondly the terms under investigation have been selected from the latest lexicographic works. The outcomes of the study demonstrate that eponyms are widely used in rehabilitation term system, they show the development of its methods, the discovery and description of certain diseases or syndromes, the design of devices and apparatuses, drawing up of different scales, classifications, indexes and tests. The issues concerning synonymy of eponymic terms, the search for translation variant to convey the essence of the concept have to be attended to. The priority is to compile specialized french-ukrainian and ukrainian-french dictionaries to meet the needs of those who use them.

Key words: rehabilitation, term, eponym, translation, French language, Ukrainian language.

Стаття надійшла до редколегії
31.03.2015 р.

УДК 81'225.2:6(045)

Оксана Петренко

Особливості перекладу тексту науково-технічного стилю

У статті зроблено спробу розглянути основні особливості перекладу науково-технічних текстів, зокрема німецькомовних, оскільки цей вид діяльності стає все більш актуальним через прискорення науково-технічного прогресу в сучасному світі. Висвітлено мовні особливості німецької науково-технічної літератури, які суттєво впливають на специфіку її перекладу українською мовою. Проаналізовано лінгвістичні риси науково-

---

© Петренко О., 2015